

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ШУМАРСКИ ФАКУЛТЕТ
Кнеза Вишеслава 1, Београд

ИЗВЕШТАЈ О ПОДОБНОСТИ МАСТЕР РАДА ЗА ОДБРАНУ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

1. Датум именовања (избора) комисије: **18. мај 2022.**
2. Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање и назив факултета (установе) у којој је члан комисије запослен:
 1. **Др Ђурђа Петров, ванр. проф.** Шумарског факултета Универзитета у Београду (Ужа научна област: Пејзажна архитектура и хортикултура),
 2. **Др Мирјана Оцокољић, ред. проф.** Шумарског факултета Универзитета у Београду (Ужа научна област: Пејзажна архитектура и хортикултура) и
 3. **Др Драгана Скочајић, ванр. проф.** Шумарског факултета Универзитета у Београду (Ужа научна област: Пејзажна архитектура и хортикултура)

II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

1. Име, име једног родитеља, презиме: **Ана, Горан, Старовлах**
2. Датум и место рођења, општина, држава: **27. новембар 1995, Краљево, Република Србија**
3. Студијски програм основних студија које је кандидат завршио: **Пејзажна архитектура**
4. Датум завршетка основних студија: **9. децембар 2020.**

III НАСЛОВ МАСТЕР РАДА:

ДРВЕНАСТЕ БИЉКЕ У ДИЗАЈНУ ЗЕЛЕНИХ ТРАКА ДУЖ БИЦИКЛИСТИЧКИХ СТАЗА У КРАЉЕВУ

IV ПРЕГЛЕД МАСТЕР РАДА:

Мастер рад дипл. инж. **Ане Старовлах**, под насловом „**ДРВЕНАСТЕ БИЉКЕ У ДИЗАЈНУ ЗЕЛЕНИХ ТРАКА ДУЖ БИЦИКЛИСТИЧКИХ СТАЗА У КРАЉЕВУ**” обухвата укупно 87 страница текста. На почетку су дати насловна страна, апстракт и кључне речи на српском и енглеском језику; а на крају рада је сажетак. У раду има 52 слике, 7 табела, 3 графикона и 2 карте. Списак коришћене и цитиране литературе износи 137 наслова публикација, као и 3 електронских извора.

Обрађени текстуални материјал подељен је у 10 поглавља и то: 1. Увод (до 11 стране), 2. Типологија и развој бициклистичке мреже кроз примену зелене инфраструктуре (странице 12-31) 3. Предмет, циљ и метод рада (странице 32-34) 4. Теоријске основе – дефинисање основних појмова (странице 3-15), 5. Релевантна просторно – планска, правна и пројектна документација (странице 35), 6. Услови

средине (странице 36-41), 7. Услови формирања и изградње зелених линијских инфраструктурних система града Краљева (странице 42-43), 8. Резултати рада (странице 44-66), 9. Дискусија резултата (странице 67-68) 10. Закључак (страница 69), 11. Сажетак (страница 7), 12. Литература (странице 71-76) и 13. Прилзи (странице 77-87).

Сва поглавља имају адекватну структуру, која је прилагођена предмету истраживања, тако да чине логично повезану целину. Закључак садржи кратку рекапитулацију и основне и најважније судове.

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА МАСТЕР РАДА

Предмет истраживања мастер **рада дипл. инж. Ане Старовлах** обухвата анализу, вредновање и избор дрвенастих биљака које, као елемент високе вегетације, могу допринети унапређењу квалитета и функционалности зелених трака дуж бициклистичких стаза у урбаном простору у Краљеву. Циљ рада је да, кроз научно утемељен и методолошки конзистентан приступ избору дрвенастих биљака и анализи њихове примене у урбаном контексту, понуди модел интеграције зелене инфраструктуре у систем бициклистичких стаза. Тај модел треба да допринесе развоју одрживе, функционалне и естетски усклађене мреже урбаних зелених коридора, који ће истовремено побољшати еколошке услове, визуелни идентитет и квалитет живота у граду Краљеву.

Истраживањем су обухваћене функције и различите поделе, издвојене на више зона са постојећим бициклистичким стазама у урбаном и руралном језгру града Краљева које су представљене текстуалним прилозима, нумеричким и графичким, као и на зоне постојећих и новопланираних стаза које су усаглашене са Планом. Тачније, представљен је обухват зелених трака које обликовно представљају линијске површине дуж бициклистичких коридора, кроз могућност санације, реконструкције, као и трансформације преобликовања простора у линеарне биодиверзитетске зелене коридоре, са циљем постизања еколошких, социо-економских, здравствених бенефита за становништво, као и побољшање саме функционалности (комуникације) у граду.

Методолошки рад се заснива на теоретском и примењеном истраживању и систематизацији кроз аналитички рад који се базира на упоредној анализи, инвентаризацији и проширивању досадашњег прегледа предметне области.

У уводном поглављу истиче се важност адекватног избора биљног материјала у оквиру планирања зелених инфраструктурних решења који је условљен специфичностима локације, еколошким и климатским факторима, као и потребом за дугорочним одржавањем биодиверзитета. Из тог разлога, приоритет је дат аутохтоним таксонима, које су се еколошки адаптирале на локалне услове и поседују високу декоративну вредност, чиме се подстиче очување локалног идентитета.

Детаљно су обрађени и приказани услови средине (посебно просторни обухват и планиране зоне у оквиру предметне локације геоморфолошко-геоморфолошке карактеристике, климатске карактеристике хидролошке карактеристике, и вегетација) у циљу утврђивања предуслова за адекватан избор и примену биљног материјала за бициклистичке стазе у Краљеву.

У посебном поглављу Резултати рада, анализирана је постојећа саобраћајна мрежа и просторна организација зелених површина у Граду Краљеву, са циљем интеграције бициклическе и зелене инфраструктуре према савременим принципима одрживог развоја. Истраживањем је утврђено да бициклическе траке и стазе могу да функционишу као линијски зелени коридори који повезују различите категорије урбаних и руралних површина, чиме се ствара мултифункционална и еколошки интегрисана мрежа. Применом принципа 3-30-300 у овом контексту, добија се значајан потенцијал за унапређење квалитета урбаног живота, јер се бициклическа инфраструктура не посматра само као транспортни елемент, већ и као саставни део зелене мреже која доприноси микроклиматским бенефитима, рекреацији и еколошкој стабилности. Анализа обухвата дендролошку, морфолошку и функционалну анализу, дефинисан је сет дрвенастих биљака погодних за различите типове линијских зона — коридора. Анализа линијских зона показала је да свака зона има јасно дефинисану просторну и функционалну улогу: од спортских коридора, преко урбаних саобраћајних трака, до руралних и историјско-монументалног подручја.

Дискусија резултата указује на то да имплементација оваквог модела пружа могућност за постизање високе функционалне интеграције применом принципа 3-30-300 са зеленом инфраструктуром, али да је потребно водити рачуна о специфичностима сваке зоне, као и о изазовима при усклађивању са постојећом урбаном структуром. Овај приступ отвара простор за даље планирање и развој урбаних бициклических коридора као носеће матрице за унапређење и ширење зелених површина у граду Краљеву.

Закључак потенцира значај зелених коридора дуж бициклических стаза као важан структурни и еколошки елемент урбаног пејзажа, чији дизајн има кључну улогу у стварању одрживих, функционалних и визуелно кохерентних просторних целина. У оквиру анализе територије града Краљева идентификован је низ фактора који утичу на обликовање и очување бициклическе зелене инфраструктуре, укључујући климатске и вегетацијске услове, као и социјално-функционалне параметре урбаног ткива. Истраживање наглашава значај интердисциплинарног приступа у планирању линијских зеленила, ради бољег разумевања просторне логике, еколошких процеса и потреба становништва. Линијски зелени коридори не треба да се третирају као технички или декоративни елементи, већ као динамични делови урбаног екосистема са потенцијалом да унапреде квалитет урбаног живота и микроклиму простора.

VI ЗАКЉУЧЦИ

Мастер рад се односи на значај дрвенасте биљке у дизајну зелених трака дуж бициклических стаза у Краљеву. Одабрани таксони показале су висок степен прилагођености локалним условима и изражену декоративну, еколошку и санитарну вредност. Посебно место заузимају аутохтоне и од којих су неке и на алувијалним стаништима (*Populus alba* L., *Populus nigra* L., *Salix alba* L., *Quercus cerris* L., *Tilia cordata* Mill.), које својом физиономијом и адаптабилношћу омогућавају стварање континуиране зелене мреже и визуелно-хармонизованих коридора. Применом методологије која обухвата

дендролошку, морфолошку и функционалну анализу, дефинисан је сет дрвенастих биљака погодних за различите типове линијских зона — коридора. Поред њих, предложени су и декоративни таксони као што су *Cercidiphyllum japonicum* Siebold & Zucc., *Quercus rubra* L., *Magnolia grandiflora* L. и *Platanus × acerifolia* (Aiton) Willd., који су одабрани на основу естетике, форме крошње, сезонске промене боја и мириса, као и способности да побољшају санитарне услове кроз смањење прашине и загађења.

Истраживање је показало да већина предложених таксона може имати велику примену у оквиру коридора, са добро развијеном крошњом и стабилним растом. На основу спроведене анализе, избор аутохтоних таксона показује висок ниво прилагођености локалним еколошким условима, док су декоративни таксони допринели визуелној разноврсности и естетској вредности простора, чиме је потврђена оправданост њихове примене у уређењу линијских зелених зона. Анализа је показала да је интеграција зелених система у бициклическу инфраструктуру неодвојива од концепта одрживог урбанизма и зеленог дизајна. Формирањем бициклических коридора као активних еколошких оса омогућава се повезивање различитих делова града, побољшање микроклиматских услова, редукација буке и загађења, као и подстицање биодиверзитета и рекреативне вредности простора.

Рад је писан јасним стилем, језички коректно, у складу са природом истраживања и примењеним методама. Распоред материје има логичан редослед, а техника израде је задовољавајућа.

На основу вредновања резултата рада Комисија сматра да мастер рад дипл. инж. Ане Старовлах третира актуелну материју. Да су истраживања методолошки добро постављена на бази проучавања адекватних литературних научних и стручних извора и да добијени резултати оправдавају предузета истраживања. У том смислу овај мастер рад представља вредан и самосталан рад.

Имајући у виду све наведено Комисија сматра да мастер рад **дипл. инж. Ане Старовлах** под насловом „**ДРВЕНАСТЕ БИЉКЕ У ДИЗАЈНУ ЗЕЛЕНИХ ТРАКА ДУЖ БИЦИКЛИСТИЧКИХ СТАЗА У КРАЉЕВУ**” има све потребне елементе и да се може прихватити као мастер рад.

VII КОНАЧНА ОЦЕНА МАСТЕР РАДА:

1. Да ли мастер рад садржи све битне елементе и да ли је написан у складу са насловом рада: **ДА**

2. Недостаци мастер рада и њихов утицај на резултат истраживања:
Има мањих недостатака техничке природе (словне грешке и сл.) које не утичу на квалитет рада.

VIII ПРЕДЛОГ:
На основу укупне оцене мастер рада, комисија предлаже:
- да се мастер рад прихвати, а кандидату одобри одбрана

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

Др Ђурђа Петров, ванр. проф.
Шумарског факултета Универзитета у Београду

Др Мирјана Оцокољић, ред. проф.
Шумарског факултета Универзитета у Београду

Др Драгана Скочајић, ванр. проф.
Шумарског факултета Универзитета у Београду

НАПОМЕНА: Члан комисије који не жели да потпише извештај јер се не слаже са мишљењем већине чланова комисије, дужан је да унесе у извештај образложење односно разлоге због којих не жели да потпише извештај.